

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Neplačila se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov na vas, kar ima stih s listom: "PROSVETA"

2637-39 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on application.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

Publ. and circulation data

Published by the Slovene National Benefit Society.

Entered as second class, April 20, 1922, post office at Chicago, Ill., under No. 10646.

Postmaster: Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, authorized on July 20, 1922.

Postpaid

DELAVCI SE ŠE VEDNO DAJO SPELJATI NA LED.

Iz Sydneyja v Avstraliji je došla vest, da je bila v Novem Južnem Walesu poražena delavska stranka. Nasprotniki delavstva so dobro vedeli, da s poštnim in odprtim bojem ne opravijo ničesar in poslužili so se takih laži, kakršnih se poslužujejo klerikalci na Slovenskem...

Kakor na pr. slovenski klerikalci na Slovenskem pri vsakih volitvah kriče na ves glas, da je katoliška vera v nevarnosti in da hočejo socialisti potepati katoliško vero in uvesti brezverstvo ali pa protestantovsko ali židovsko vero...

To dejstvo so izrabili delavski izkoriščevalci, da so napeljali vodo na svoj mlin. Da so fraze o veliki nevarnosti, ki proti protestantovski veri, še bolj vlekne, so dodali, da je delavska stranka neljalna britakemu imperiju...

Delavci že občutijo posledice svojega nepremišljenega ravnanja. Kandidatje protidelavske stranke so sicer obljubili, da ne bo znižanja mezde. Komaj se je pa v državi razširila vest, da je zmagala protidelavska stranka...

To je šele začetek. Preklicanih bo precej postav, ki so bile sprejete v korist delavstva. Lahko se reče, da bo delavstvo izgubilo skoraj vse, kar si je pridobilo z velikimi žrtvami v večletnem boju, ker se je dalo zapeljati po agitatorjih, najetih od svojih izkoriščevalcev...

Delavstva ne more osvoboditi mezodne sužnosti nihče drugi kot delavstvo samo. Delavec, ki pričakuje, da ga osvobode njegovi izkoriščevalci, pa naj pripadajo k protestantovski, katoliški, židovski, mohamedanski ali budistični veri...

Dokler se bo delavstvo dalo begati s frazami ob času volitev, da je vera v nevarnosti, bo služilo še dolgo časa za tnilo svojim izkoriščevalcem. Delavstvo lahko zmaga, ako je organizirano medverako in mednarodno...

LJUDSTVU HOČEJO PODRAŽITI SLADKOR.

Sladkorni baroni so vzdrževali precej močno parlamentarno zakulisništvo v glavnem mestu, da se obdavči kubanski sladkor. Zdi se, da so se parlamentarni zakulisniki dobro razumeli na svoje delo, kajti na sto funtov kubanskega sladkorja nameravajo naložiti \$1.60 colnine...

Kdo bo imel od te colnine korist, ki podraži sladkor za šestdeset odstotkov? Nihče drugi kot domači tovarnarji, ki izdelujejo sladkor. Finančna poročila družb, ki lastujejo tovarne...

Znano je, da so v tovarnah za produkcijo sladkorja precej nizke mezde, ker dela v teh tovarnah prav malo izkušenih delavcev, navadnih delavci pa niso organizirani. Producerski stroški so torej nizki, profiti tovarnarjev pa veliki.

Sladkorni baroni pa s temi profiti še niso zadovoljni in pritisnili so na kongres, da se povzra uvoznino na kubanski sladkor, ki tvori zelo važen živež za ljudsko prehrano. Povziranje colnine na sladkor ne bo povzročilo drugega kot povziranje sedanje dragine...

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in Htatejcev Prosvete.

Le Salle, Ill. — Ochrani sem le nekaj spominov na šesto redno konvencijo v Springfieldu, Ill., kjer se si nekateri nasprotniki Prosvete domisljali, da bi morala Prosveta prenehati kot dnevnik...

Danes je borba med proletariatom in kapitalizmom kot še nikdar prej v zgodovini Združenih držav. Gre se za to, kdo bo ostal na bojišču s polomljenimi kostmi: delavec ali kapitalist. Gorje ti, delavec, če boš ostal ti! Tvoj sovražnik ti ne bo dal prilike, da bi se ti izravnale kosti...

Dokler se bje ta boj, vidimo, kako velike važnosti je dnevnik Prosveta za slovensko delavstvo, kajti potom nje se seznanjamo in izvem o uspehih naših stavk ter situaciji sploh. Dnevnik Prosvete valed tega imenujem bojno letalo zavednih slovenskih delavcev v Ameriki in priporočal bi ji...

Upam, da vas to vse tudi br. Kerklic, saj je delal v tukajšnjih rovih in bil član društva Sokol, št. 98 SNPJ, odkoder se je preselil v kraj društva št. 298, kjer sedaj opravlja delo. Kar on piše v javnost potem Prosvete, sem prepričan, da ne drži. Slovencem ni tam tako malo kot on naglašal...

Midway, Pa. — Po naši naselbini krojijo govorce, da po west-moreslandskem okraju operatorji nagovarjajo ondotne premogarje, da bi se vrnil na delo, ker tu v 5. distriktu (zapadni Pennsylvania) je vsi rudarji delajo. To je lažnjiva zvijača podjetnikov...

Bratu Hlatniku priporočam, naj se še oglasi. — T. Kralj.

Is okolice Walsenburga, Colo. — Rojaki se oglašajo iz vseh delov Združenih držav in največ poročajo o poteku stavke. Sedaj skoraj nimamo drugega dela kot da se oglašamo s dopisi in jih štamo.

Midway, Pa. — Po naši naselbini krojijo govorce, da po west-moreslandskem okraju operatorji nagovarjajo ondotne premogarje, da bi se vrnil na delo, ker tu v 5. distriktu (zapadni Pennsylvania) je vsi rudarji delajo. To je lažnjiva zvijača podjetnikov...

veča povzpela nad pšenico in par teh "prostovoljnih delavcev" bi nam radi narekovali, bili obenem svasti pristaši C. F. and L. kompanije ter člani jednote. To pa ne dovoljujejo naša pravila, še manj pa bo oni ravnatelj rova vodil konvencije za našo jednote.

Svetoval bi jim še sedaj, da pristopijo v naše vrste, da ne bo prepozno. Po končani stavki bo prišel dan obračuna. Torej ne bo treba nobenemu poštememu delavcu potisniti klobuka na oči, najeti pa nima nikdar čistega pogleda pred poštemim delavcem. Najraje pogleda v tla ali v stran?

Johannes City, Ill. — Trideseti maj je dan, ki ga praznujejo Američani v počastitev mrtvih. Kakor v vsakem mestu smo tudi pri nas bili obiskat svoje drage...

Moon Run, Pa. — Kolikor nas je premogarjev Pittsbuške premogovne družbe v tej naselbini, nič ne obratujemo. Obratujejo le mali rovi v bližini, toda ne v večji meri, vstavljamo jih, kolikor je mogoče. Vsak delavec želi zaslužiti pri delu, ne kakorino se razume in tudi jaz sem dobil tovarsko delo pri stavljanju, pa sem bil kmalu tudi ob ta kruh...

Dne 30. maja sem bil slučajno v Trinidadu, Colo., kjer so imela različna društva in člani U. M. W. of A. parada po mestu Trinidad in na katoliško pokopališče. Valje slabemu vremenu, da je dež lila kar surkoma, je bilo veliko številu udeležencev.

Če bi vse to govorili Morgan ali Rockefeller, bi še ne bilo nič šudnega, toda največ so to govorili ljudje, ki njeje Kristusov nauk, da je treba ljubiti svojega bližnjega, ljudje, ki pravijo, da imajo dušo in ki grede med ljudstvo v imenu Boga. Pravimo, da nam je slabo v Ameriki, a še nam je predboro, ker vse take govore se premogarji poslušali s odobravanjem.

Yale, Kans. — Iz tukajšnje naselbine opravlja delo nekaj Slovencev po onih malih "dinkih" jamah in nihče ne smeni znanje kako bi s tem nelepim delom ne delali škode nam stavarjem in celokupni organizaciji. Nek tukajšnji rojak, ki se šteje dobrega Slovence, je šel opravljat delo v 50 milj oddaljeno kempo Moorland, dasi v mirnem času ni nikdar hotel opravljati dela v rovu. Pred svojo družino in drugimi pridnimi delavci se je izgovarjal, da je holan in ga vse boli. Kaj rad piše razno brozgo, posebno pa "belega mluca"...

Prvi majnik so letos dobre praznovali, zakaj ga bi ne, saj tudi delavci si moramo vsaj en dan postaviti v letu, da bo v resnici naš praznik. Če prav smo tu precej oddaljeni, vendar smo sklenili, da prvega maja ni žel nikdo delat. Pošepnil sem nekemu v uho, da v starem kraju nisem nikdar šel delat 1. maja, kar pa je bilo kakor bi ga pičil aršen, ko sem mu priporečil, da bi delavci tudi tu tako storili, in odgovoril mi je, da v Ameriki nikdar tega ne bo.

Zadnje čase sem tudi videl v Prosveti razpravljanje o postavi, radi omejevanja porodov. Po stavah ne sme zdravnik nikomur nasvetovati v tem oziru in tudi drugi ljudje ne smejo o tem govoriti ter si pripravljati. "Treznoglavo drugega pa itak ne rabim", mi je rekel nek možak. — I. Š.

Grki bombardirajo turško mesto Carigrad, 9. jun. — Grške bojne ladje obstreljujejo turško pristaniščno mesto Samsun na obali Čnega morja.

